LĒMUMI

PADOMES LĒMUMS 2010/461/KĀDP

(2010. gada 26. jūlijs)

par atbalstu Līguma par kodolizmēģinājumu vispārējo aizliegumu organizācijas (*CTBTO*) sagatavošanas komisijas darbībām, lai nostiprinātu tās uzraudzības un pārbaudes spējas, kā arī īstenojot ES Stratēģiju masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas novēršanai

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību un jo īpaši tā 26. panta 2. punktu un 31. panta 1. punktu,

tā kā:

(1) Eiropadome 2003. gada 12. decembrī pieņēma ES Stratēģiju masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas novēršanai (stratēģija), kuras III nodaļā iekļauts saraksts ar pasākumiem, kas ir jāveic gan Savienībā, gan trešās valstīs, lai apkarotu šādu ieroču izplatīšanu.

(2) Savienība aktīvi īsteno stratēģiju un veic pasākumus, kas uzskaitīti tās III nodaļā, jo īpaši nodrošinot finanšu līdzekļus tādu konkrētu projektu atbalstam, kurus īsteno daudzpusējas struktūras, piemēram, Līguma par kodolizmēģinājumu vispārējo aizliegumu organizācijas (*CTBTO*) pagaidu tehniskais sekretariāts.

(3) Padome 2003. gada 17. novembrī pieņēma Kopējo nostāju 2003/805/KĀDP par daudzpusēju nolīgumu masveida iznīcināšanas ieroču neizplatīšanas un ieroču nogādes līdzekļu jomā vispārināšanu un pastiprināšanu ([1]). Viens no minētās kopējās nostājas mērķiem ir, *inter alia*, veicināt Līguma par kodolizmēģinājumu vispārējo aizliegumu ("CTBT") parakstīšanu un ratifikāciju.

(4) Lai īstenotu *CTBT*, kamēr nav izveidota *CTBTO*, *CTBT* parakstītājvalstis ir nolēmušas izveidot sagatavošanas komisiju, kura ir tiesību subjekts un kuras statuss ir kā starptautiskai organizācijai.

(5) Stratēģijā svarīgi mērķi ir *CTBT* ātra stāšanās spēkā un vispārināšana, kā arī *CTBTO* sagatavošanas komisijas uzraudzības un pārbaudes sistēmas nostiprināšana. Šajā sakarā Korejas Tautas Demokrātiskās Republikas 2006. gada oktobrī un 2009. gada maijā izdarītie kodolizmēģinājumi vēl vairāk parādīja, cik svarīgi ir, lai *CTBT* drīz stātos spēkā, un cik ļoti nepieciešams ātrāk izveidot un nostiprināt *CTBT* uzraudzības un pārbaudes sistēmu.

(6) *CTBTO* sagatavošanas komisija ir sākusi noteikt, kā vislabāk varētu nostiprināt tās pārbaudes sistēmu, tostarp – attīstot spējas cēlgāzu uzraudzībai un īstenojot pasākumus, ar ko cenšas pilnībā iesaistīt parakstītājvalstis pārbaudes režīma ieviešanā.

(7) Īstenojot stratēģiju, Padome pieņēma trīs vienotās rīcības par atbalstu *CTBTO* sagatavošanas komisijas veiktajām darbībām: Vienoto rīcību 2006/243/KĀDP ([2]) attiecībā uz apmācībām un pārbaudes sistēmas spējas veidošanu, kā arī Vienoto rīcību 2007/468/KĀDP ([3]) un Vienoto rīcību 2008/588/KĀDP ([4]) nolūkā stiprināt sagatavošanas komisijas uzraudzības un pārbaudes spēju.

(8) Šis Savienības atbalsts būtu jāturpina.

(9) Šā lēmuma tehniskā īstenošana būtu jāuztic *CTBTO* sagatavošanas komisijai,

([1]) OV L 302, 20.11.2003., 34. lpp.

([2]) OV L 88, 25.3.2006., 68. lpp.
([3]) OV L 176, 6.7.2007., 31. lpp.
([4]) OV L 189, 17.7.2008., 28. lpp.

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

1. Lai nepārtraukti un praktiski īstenotu dažus elementus, ko paredz ES Stratēģija masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas novēršanai (stratēģija), Savienība atbalsta Līguma par kodolizmēģinājumu vispārējo aizliegumu organizācijas (*CTBTO*) sagatavošanas komisijas darbības, lai veicinātu šādu mērķu sasniegšanu:

— nostiprināt *CTBT* uzraudzības un pārbaudes sistēmas spējas, tostarp radionuklīdu noteikšanas jomā,

— stiprināt *CTBT* parakstītājvalstu spējas veikt *CTBT* noteiktos pārbaudes pienākumus un ļaut tām pilnībā gūt labumu no dalības *CTBT* režīmā.

2. Savienības atbalstītajiem projektiem ir šādi konkrēti mērķi:

a) uzlabot *CTBTO* sagatavošanas komisijas uzraudzības un pārbaudes sistēmas darbību un ilgtspēju;

b) stiprināt *CTBTO* sagatavošanas komisijas spēju tādās jomās kā uz vietas veiktas pārbaudes un cēlgāzu uzraudzība un pārbaude, lai noteiktu un identificētu iespējamus kodolsprādzienus;

c) nodrošināt tehnisku palīdzību Āfrikas, Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstīm, lai pilnībā integrētu parakstītājvalstis *CTBTO* uzraudzības un pārbaudes sistēmā.

Šos projektus īsteno, lai ieguvējas būtu visas *CTBT* parakstītājvalstis.

Projektu sīks apraksts ir izklāstīts pielikumā.

2. pants

1. Par šā lēmuma īstenošanu atbild Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos (AP).

2. Šā lēmuma 1. panta 2. punktā minēto projektu tehnisko īstenošanu veic *CTBTO* sagatavošanas komisija.

3. *CTBTO* sagatavošanas komisija savus uzdevumus veic AP atbildībā. Šajā nolūkā AP ar *CTBTO* sagatavošanas komisiju panāk vajadzīgās vienošanās.

3. pants

1. Finanšu atsauces summa 1. panta 2. punktā minēto projektu īstenošanai ir EUR 5 280 000.

2. Izdevumus, ko finansē no 1. punktā minētās summas, pārvalda saskaņā ar procedūrām un noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam.

3. Eiropas Komisija pārrauga 1. punktā minētā Savienības ieguldījuma pienācīgu pārvaldību. Šajā nolūkā tā ar *CTBTO* sagatavošanas komisiju noslēdz finansējuma nolīgumu. Finansējuma nolīgumā paredz, ka *CTBTO* sagatavošanas komisijai jānodrošina Savienības ieguldījuma publiskums, kas atbilst tā apjomam.

4. Šā panta 3. punktā paredzēto finansējuma nolīgumu Eiropas Komisija cenšas noslēgt cik drīz vien iespējams pēc šā lēmuma stāšanās spēkā. Tā ziņo Padomei par jebkādām grūtībām šajā procesā, kā arī par finansējuma nolīguma noslēgšanas dienu.

4. pants

AP ziņo Padomei par šā lēmuma īstenošanu, pamatojoties uz *CTBTO* sagatavošanas komisijas sagatavotiem regulāriem ziņojumiem. Padome veic izvērtēšanu, pamatojoties uz minētajiem ziņojumiem. Eiropas Komisija ziņo par projektu finanšu aspektiem, kā minēts 3. panta 3. punktā.

5. pants

Šis lēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā.

Tas zaudē spēku 18 mēnešus pēc 3. panta 3. punktā minētā finansējuma nolīguma noslēgšanas vai sešus mēnešus pēc tā pieņemšanas, ja šajā laikposmā minēto finansējuma nolīgumu nenoslēdz.

Briselē, 2010. gada 26. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

S. VANACKERE

PIELIKUMS

Eiropas Savienības atbalsts *CTBTO* sagatavošanas komisijas darbībām, lai nostiprinātu tās uzraudzības un pārbaudes spējas un saistībā ar ES Stratēģijas masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas novēršanai īstenošanu

I. IEVADS

Izveidot labi funkcionējošu *CTBTO* sagatavošanas komisijas uzraudzības un pārbaudes sistēmu ir būtisks elements, lai sagatavotu *CTBT* īstenošanu, kad tas būs stājies spēkā. *CTBTO* sagatavošanas komisijas darbība, attīstot spējas cēlgāzu uzraudzības jomā, ir svarīgs līdzeklis, lai varētu spriest, vai novērots sprādziens ir kodolizmēģinājums vai ne. Turklāt *CTBT* uzraudzības un pārbaudes sistēmas spēja darboties un tās sniegums ir atkarīgs no visu *CTBT* parakstītājvalstu ieguldījuma. Tādēļ ir svarīgi radīt iespēju parakstītājvalstīm pilnībā piedalīties un dot ieguldījumu *CTBT* uzraudzības un pārbaudes sistēmā.

Savienība atbalstīs četrus projektus, kuru mērķi ir šādi:

a) *CTBT* Starptautiskās uzraudzības sistēmas (*IMS*) papildu seismisko staciju (*ASS*) tīkla darbības un ilgtspējas uzlabošana;

b) *CTBT* pārbaudes sistēmas uzlabošana, izmantojot pastiprinātu sadarbību ar zinātnisko kopienu;

c) tehniskās palīdzības sniegšana Āfrikas, Latīņamerikas un Karību jūras reģiona parakstītājvalstīm, lai tās varētu pilnībā piedalīties un dot ieguldījumu *CTBT* pārbaudes sistēmas īstenošanā;

d) tādas sistēmas izstrāde, kas cēlgāzes ļauj noteikt pārbaudē uz vietas.

Pateicoties labvēlīgākai politiskajai videi, *CTBT* spēkā stāšanās izredzes ir uzlabojušās. Ņemot vērā šo jauno notikumu attīstību, turpmākajos gados steidzami jākoncentrējas gan uz *CTBT* pārbaudes režīma attīstības pabeigšanu, gan tā gatavības un darbības spēju nodrošināšanu. Korejas Tautas Demokrātiskās Republikas 2006. gada oktobrī un 2009. gada maijā izsludinātie kodolizmēģinājumi ne tikai parādīja to, cik svarīgs ir vispārējs kodolizmēģinājumu aizliegums, bet tie arī uzsvēra, ka ir nepieciešams efektīvs pārbaudes režīms, lai kontrolētu šā aizlieguma ievērošanu. Pilnībā darboties spējīgs un uzticams *CTBT* pārbaudes režīms starptautiskajai sabiedrībai sniegs drošu, neatkarīgu līdzekli, lai nodrošinātu to, ka šī norma tiek ievērota.

Vienotajās rīcībās 2006/243/KĀDP, 2007/468/KĀDP un 2008/588/KĀDP Savienība ir koncentrējusies uz *CTBT* pārbaudes spēju galveno elementu stiprināšanu tādās jomās kā cēlgāzu noteikšana, pārbaudes uz vietas, kā arī mācības un tehniskā palīdzība. Kamēr šā priekšlikuma pamatā ir iepriekšējie Vienotās rīcības projekti, īpaša uzmanība ir pievērsta tiem elementiem, kas ilgtspējīgā veidā stiprina *CTBT* pārbaudes spējas. Īpaša nozīme tam ir saistībā ar Līguma spēkā stāšanās izredzēm; šajā brīdī pārbaudes režīmam jābūt pilnīgā darbības gatavībā.

Saglabāt *IMS* pārbaudes datu pieejamības visaugstāko pakāpi būs svarīgs kritērijs, novērtējot pārbaudes sistēmas darbības gatavību spēkā stāšanās brīdī. Tādēļ ar I projektu sistēmiskā veidā risina *IMS ASS* tīkla darbības un ilgtspējas jautājumu.

Ar II projektu risina *CTBT* pārbaudes režīma zinātniskās un tehnoloģiskās ilgtermiņa uzticamības saglabāšanas galveno jautājumu. Tā mērķis ir nodrošināt to, ka zinātniskais un tehnoloģiskais progress dažās ar *CTBT* pārbaudi saistītās noteiktās jomās tiktu piemērots *CTBT* pārbaudes prasībām un iestrādāts tajās. III projekts ir tiešs turpinājums apmācību un tehniskās palīdzības projektiem, kas izriet no Vienotās rīcības 2008/588/KĀDP Āfrikā, un to attiecinās arī uz dažām Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstīm. IV projekta uzmanības centrā ir *CTBT* uz vietas veikto pārbaužu (*OSI*) spēju stiprināšana, veicot *OSI* cēlgāzu (radioaktīvā ksenona) noteikšanas sistēmas turpmāku attīstību.

Visus četrus iepriekšminētos projektus Līguma par kodolizmēģinājumu vispārējo aizliegumu organizācijas (*CTBTO*) sagatavošanas komisijas darbību atbalstam īstenos un vadīs tās pagaidu tehniskais sekretariāts (PTS).

II. PROJEKTU APRAKSTS

I projekts: uzlabot CTBT IMS ASS tīkla darbību un ilgtspēju

Vispārīga informācija

1. Ņemot vērā nepieciešamību vairot centienus saistībā ar *CTBT* pārbaudes režīma gatavību brīdī, kad *CTBT* stāsies spēkā, ir ārkārtīgi svarīgi nodrošināt *ASS* tīkla darbības un ilgtspējas augstāko iespējamo līmeni. Tādēļ šā projekta mērķis ir apkopot nepieciešamos faktus un ilgtspējas nosacījumus attiecībā uz katru no šīm *ASS* tīkla iekārtām, lai uzlabotu to ilgtspējas līmeni līdz norādītajam tehnisko un darbības prasību līmenim.

2. *CTBT* protokola I daļas 8. punktā noteikts, ka: "Lai papildinātu pamattīklu, papildus tīkls, kas sastāv no 120 stacijām, tieši vai ar valstu datu centru starpniecību pēc Starptautiskā datu centra pieprasījuma sniedz nepieciešamo informāciju. (..) Papildu stacijas atbilst tehniskām un ekspluatācijas prasībām, kas noteiktas Seismoloģiskās novērošanas un Starptautiskā seismoloģisko datu apmaiņas darba instrukcijā. Starptautiskais datu centrs var jebkurā laikā pieprasīt informāciju no papildu stacijām, un tā nekavējoties jādara pieejama, izmantojot tiešsaistes datoru savienojumu." *ASS* būtībā jāatbilst tām pašām tehniskajām un ekspluatācijas prasībām, kas attiecas uz primārajām seismiskajām stacijām.

3. Regulāras izmaksas, kas saistītas ar *ASS* darbību un uzturēšanu, tostarp iekārtu fizisku drošību, nodrošina valsts, kura ir atbildīga par šīm iekārtām. Tas nerada problēmas attiecībā uz *ASS*, kuras atrodas attīstītās valstīs un/vai kuras darbina attīstītas valstis. Tomēr tas rada būtisku problēmu attiecībā uz 36 sertificētām *IMS ASS*, kas atrodas jaunattīstības valstīs. Daudzas no šīm stacijām ir darbojušās vairākus gadus, un tajās uzstādītais aprīkojums pamazām nonāk nolietotā statusā.

Projekta darbības joma

4. Šā projekta galvenā darbības joma ir palīdzēt valstu iestādēm uzlabot *IMS ASS* tīkla darbību un ilgtspēju. Tas ir arī:

— pašreizējā sertificēto *ASS* stāvokļa novērtējums,

— staciju apmeklējumi, kuru laikā veiks sistēmas kalibrēšanu,

— ja iespējams, vietējo staciju operatoru papildu mācības uz vietas,

— vajadzības gadījumā infrastruktūras un drošības uzlabojumi,

— vajadzības gadījumā rezerves energoapgādes sistēmu nomaiņa,

— novecojuša aprīkojuma nomaiņa/jaunu līdzekļu piešķiršana.

Ar šo projektu nesegs staciju darbības izmaksas.

5. Izvēloties *ASS* šim projektam prioritāras būs:

— pašreiz sertificētas *IMS ASS*, kas atrodas jaunattīstības valstī vai valstī, kura ir pārejas posmā,

— *ASS*, kuras šobrīd nav iespējams izmantot paredzētajiem uzdevumiem,

— *ASS*, kas tuvojas stāvoklim, kurā tās nebūs iespējams izmantot paredzētajiem uzdevumiem, un

— *ASS*, kuras ir noteiktas kā *IMS* primāro seismisko staciju iespējamās aizstājējas.

6. Projekta I posmu veido staciju apmeklējumi, lai izvērtētu *ASS* pašreizējo stāvokli un vajadzības to atbalstam, kā arī veikt sagaidāmās aprīkojuma un infrastruktūras uzturēšanas darbības. To staciju galīgais saraksts, attiecībā uz kurām jāveic turpmāks darbs, būs pieejams tikai tad, kad būs notikuši minētie apmeklējumi. Turklāt aprīkojuma, rezerves energoapgādes sistēmu, drošības un infrastruktūras aizstāšanu veiks I posmā gadījumos, kad iespējams nodrošināt to, ka novecojošās *ASS* ir gatavībā *CTBT* spēkā stāšanās brīdī.

7. Pēc sākotnējiem to *ASS* apmeklējumiem, kam uzmanību nepieciešams pievērst nekavējoties, II posmā noteiks sīki izstrādātu sarakstu, tajā iekļaujot stacijas, kurās jāveic turpmāks darbs. Šis saraksts būs I posma devums, un tajā ietvers informāciju par nepieciešamo aprīkojuma aizstāšanu, enerģijas sistēmu dublējumu, drošību un infrastruktūru, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu to, ka novecojušas *ASS* ir darbības gatavībā *CTBT* spēkā stāšanās brīdī. Šajā posmā veiks vairākus mērķtiecīgus vietējo iestāžu apmeklējumus tajās valstīs, kurās atrodas *ASS*, lai vairotu šo iestāžu zināšanas par Līgumā noteiktiem pienākumiem attiecībā uz *ASS* darbību un uzturēšanu, kā arī lai mudinātu veidot nepieciešanās valstu atbalsta struktūras un resursus.

8. Organizēs divas *ASS* operatoriem paredzētas apmācības/seminārus. Ir paredzēts vienas apmācības organizēt Dienvidamerikā, otras – Āfrikā vai Āzijā.

9. Šā projekta rezultāts un sagaidāmais ieguvums no tā izpaudīsies kā *IMS* uzlabotas spējas, uzticamība un ilgtermiņa stabilitāte.

Ieguvumi un rezultāts

10. Sagaidāmie ieguvumi ietver stacijas ar modernu, labi funkcionējošu aprīkojumu, kuru uztur augstākā iespējamā datu pieejamības līmenī, lai ilgtermiņā garantētu pārbaudes režīma zinātnisku un tehnoloģisku uzticamību. Palīdzība saistībā ar iekārtām un apmācībām nodrošinās to, ka staciju operatori spēj uzturēt un ekspluatēt savas stacijas, ievērojot *IMS* standartus, paturot prātā ilgtermiņa stabilitāti un datu kvalitāti.

11. Tiks izstrādāts noslēguma ziņojums AP, kurā ietvers šādu informāciju:

— apmeklētās *ASS* un veiktā darbība,

— katrā stacijā iztērētie līdzekļi,

— visu apmeklēto vietējo iestāžu saraksts un kopsavilkums attiecībā uz vienošanos par turpmākajām darbībām,

— saraksts ar visiem ziņojumiem par problēmām un ziņojumiem par braucieniem (ietverti kā noslēguma ziņojuma pielikumi).

II projekts: CTBT pārbaudes sistēmas uzlabošana, izmantojot pastiprinātu sadarbību ar zinātnisko kopienu

Vispārīga informācija

12. Ņemot vērā zinātnes un tehnikas progresa straujo tempu, *CTBTO* sagatavošanas komisijas galvenais izaicinājums ir sekot jaunākajiem notikumiem zinātnes nozarēs, kas ir *CTBT* pamatā, un saistībā ar savām pārbaudes pilnvarām tos regulāri novērtēt. Lai uzturētu *CTBT* pārbaudes režīma uzticamību, ir svarīgi pārbaužu centienu jomā saglabātu vietu priekšplānā *CTBT* spēkā stāšanās brīdī (un pēc tam).

13. *CTBT* vairāk nekā jebkurš cits starptautisks ieroču kontroles līgums balstās uz jaunākajiem zinātnes un tehnikas sasniegumiem. Visas *CTBT* unikālās pārbaudes sistēmas sastāvdaļas – *IMS* ar globālu 337 uzraudzības iekārtu tīklu, Starptautiskais datu centrs (*IDC*) liela datu apjoma analīzēm un *OSI* režīms, kurā ietverta virkne komplicētu tehnoloģiju, – ir atkarīgas no nepārtrauktas zinātnes un tehnoloģijas attīstības, kā arī no ciešas saiknes un mijiedarbības ar zinātnisko kopienu.

14. Ar *CTBT* un tā protokolu *CTBTO* dod skaidras pilnvaras uzlabot tās pārbaudes spējas, katru līgumslēdzēju pusi aicinot "..sadarboties ar organizāciju un citām līgumslēdzējām pusēm, veicot pārbaudes režīma uzlabojumu.." (*CTBT* IV panta 11. punkts), kā arī aicinot *IDC* "..pakāpeniski vairot tā tehniskās spējas.." (*CTBT* protokola I daļas 18. punkta b) apakšpunkts).

15. PTS 2008. gada agrā pavasarī aizsāka Starptautisko zinātnes pētījumu (*ISS*) projektu ar mērķi novērtēt *CTBT* pārbaudes sistēmas spēju un gatavību noteikt zinātniskus un tehnoloģiskus jaunumus, kas varētu vairot spējas, kā arī uzlabot PTS procesu lietderību un efektivitāti. Plašā tehniskās un zinātniskās kopienas iesaiste 2009. gada jūnija Starptautisko zinātnes pētījumu konferences (*ISS09)* procesā sniedza daudzus ieteikumus attiecībā uz pārbaudes spēju uzlabošanu, izmantojot novatoriskas tehnoloģijas un metodes.

16. Turpinot ar *ISS09* sākto darbu, PTS strādā, lai izmantotu šīs idejas un ieteikumus, veicot konkrētus uzlabojumus savos procesos un pētot jauno metožu pārbaudes potenciālu. Ar mērķi virzīt uz priekšu dažās no *ISS09* gūtās daudzsološās idejas PTS vadībā norit koncentrēti semināri, kuros ir iesaistīta vispārējā zinātniskā kopiena. Semināros noteikto jauno un novatorisko procesu izstrādei noslēdz līgumus un izveido Virtuālo datu izmantojuma centru (*Virtual Data Exploitation Centre (vDEC)*), lai radītu platformu šo procesu attīstībai un testēšanai. Apsvēršanai *CTBTO* sagatavošanas komisijas politikas veidošanas struktūrās (*PMO*) iesniegs iespējamus ar pārbaudēm saistītus uzlabojumus un jauninājumus, kuru ierosme radusies saskaņā arī līgumu veiktā darba gaitā.

Mērķi

17. Šā projekta mērķi ir uzlabot *CTBT* pārbaudes sistēmu, atbalstot ārējas zinātniskās un tehniskās kopienas plašākajā tās nozīmē iesaisti:

— pašreizējo *CTBT* pārbaudes sistēmas spēju novērtējumā,

— ieguldījumu sniegšanā to tehnoloģiju attīstībā, kas šajā sakarā vēl nav pilnībā izpētītas, un

— stabila zinātniska un tehniska pamata nodrošināšanā ilgtermiņa vajadzību izvērtējumam, lai nodrošinātu *CTBT* pārbaudes spējas.

Darbības joma

18. Šā projekta darbības joma aptver šādus trīs uzdevumus:

— strukturētas sadarbības sistēmas veidošana ar ārēju tehnisko un zinātnisko kopienu, lai atbalstītu jaunus projektus un inovācijas, kas dotu labumu attiecībā uz *CTBT* pārbaudes spējām,

— to jomu noteikšana, kurās ir būtiska koncentrētu pētījumu un attīstības darbību potenciālā ietekme, lai vairotu pārbaudes sistēmas efektivitāti un lietderību, kā arī

— tādu metožu izstrāde, kuras iesniegs *PMO* apsvēršanai.

19. Šos uzdevumus izpildīs ar konkrētiem semināriem, lai apspriestu un noteiktu tās jomas, kurās pastāv vislielākais *CTBT* pārbaudes potenciāls, un, otrkārt, finansējot šo metožu izstrādi un testēšanu iespējamai lietošanai pārbaudes sistēmā. *vDEC* veicinās zinātniskās un tehniskās kopienas dalību un šo projektu atbalstam sniegs piekļuvi datiem un datoru resursiem.

20. *ISS09* pārskatīja *CTBT* pārbaudes sistēmas spējas. Pašreiz un šā projekta pamatā notiek *ISS09* iesniegtās informācijas un pētījumu rezultātu apkopošana un pārbaude PTS. Attiecīgi, pamatojoties uz šiem konstatējumiem:

— projekta I posms sastāvēs no vairākiem mērķtiecīgiem semināriem un zinātnes un tehnikas ekspertu tehniskām sanāksmēm. Šie semināri, kas kā daļa no parastā *CTBTO* sagatavošanas komisijas pasākumu kalendāra sāksies 2010. gada otrajā pusē un 2011. gada sākumā, vai tādi, kuri finansēti no šā projekta līdzekļiem, ietvers prezentācijas par metodēm un procesiem, kuriem ir vislielākais potenciāls uzlabot pārbaudes sistēmas efektivitāti un lietderību, kā arī šo metožu un procesu pārbaudi,

— II posmā notiks līgumu slēgšana ar zinātniskām pētniecības iestādēm par I posmā noteikto visdaudzsološāko risinājumu izstrādi un testēšanu ar mērķi pārbaudīt un apkopot šos daudzsološos pētījumus, izveidojot programmatūru, ar kuru var strādāt. Ar šo programmatūru iepazīstinās *PMO*, kas apsvērs tās iekļaušanu *CTBT* pārbaudes sistēmas provizoriskajā darba vidē.

21. Papildus darbībām I un II posmā *CTBT* pārbaudes sistēmai būtisku jauno zinātņu un tehnoloģiju pārbaudē iesaistīs plašāku zinātnisko kopienu, izmantojot tehnoloģiju prognozi. Šīs paralēlās darbības pamatā būs arī *ISS09* pētījumu apkopojums un analīze, un to 2010. un 2011. gada gaitā turpinās semināros un ar bibliometrisku analīzi. Šīs tehnoloģiju prognozes mērķis ir sniegt informāciju un analīzi, kas nepieciešama, lai paredzamā nākotnē saglabātu vietu pārbaudes zinātnes priekšplānā.

Vadība

22. Visus šā projekta aspektus vadīs PTS ar iespējamu ārēju dalību. *PMO* regulāri informēs par darbībām un to potenciālajiem ieguvumiem. Tas ietvers apkopotu informāciju par notiekošiem projektiem, kā arī pēc vajadzības uz īpašiem projektiem koncentrētas prezentācijas.

23. Gūstot labumu no *ISS09* virzītājspēka, dažādu ar pārbaudi saistītu jomu koordinatori un integratori, kas bija iesaistīti *ISS09* procesā, kļūs par iespējamiem kandidātiem, kas sniegtu ieguldījumu koncentrēto semināru organizēšanas un vadības procesā. Šie izcilie zinātnieki strādās ar PTS vadību, lai nodrošinātu plašu zinātniskās kopienas dalību un lai palīdzētu organizēt un kopīgi vadīt šo sanāksmju un semināru sesijas.

24. PTS pārskatīs specializētajos semināros ģenerētās idejas un ieteiktos potenciālos projektus. PTS vadība nodrošinās to, ka projekta darbības ir vērstas uz galīgo mērķi – pārbaudes sistēmas spēju uzlabojumu.

vDEC

25. *vDEC* īstenošana virzās uz priekšu, jo tas ir galvenais PTS centienu realizācijas rīks, lai pakāpeniski uzlabotu savas spējas. Sākotnējais impulss attiecībā uz *vDEC* radās no datormācīšanās/datizraces (novatoriskas apstrādes metodes) centieniem, ko realizēja *ISS09* projektā, un to lielā mērā motivēja jūtama vajadzība pēc datu apmaiņas un komunikācijas platformām, dodot piekļuvi datiem un PTS programmatūrai.

26. Balstoties uz šīm vajadzībām, kā arī lai sniegtu piekļuvi datiem un apstrādes rīkiem, *vDEC* izstrādes platforma (tehniskais nodrošinājums un programmatūra):

— organizēs zinātnisku apmaiņu,

— pētniekiem, kas strādā ar apstrādes uzlabošanu, piedāvās plašu parametrisku, viļņu datu un radionuklīdu datu arhīvu,

— sniegs piekļuvi programmatūrai,

— sniegs piekļuvi konveijerapstrādes testa versijām, lai varētu iekļaut un testēt alternatīvus moduļus,

— integrēs papildu datus un *IMS* datus, lai pētītu no šā papildinājuma gūtos uzlabojumus.

Uzraudzība un *OSI* tehnoloģijas

27. Uzraudzība un *OSI* tehnoloģijas ir *CTBT* pārbaudes režīma pamats. *ISS09* sniedza ārēju zinātnisku pārskatu attiecībā uz šīm tehnoloģijām, kā arī aplūkoja daudzus jaunākos sasniegumus šajās jomās. Ir svarīgi gan uztvert sniegtās informācijas būtību, gan darboties tajās jomās, kurās pārbaudes spējām varētu sniegt konkrētus uzlabojumus.

28. Tiek apkopota informācija un pētījumu rezultāti no *ISS09* zinātniskiem dokumentiem un prezentācijām, ko darīs pieejamu reģistrētiem lietotājiem un zinātniekiem. Tas veidos organizēto mērķtiecīgo semināru un sanāksmju pamatu (I posms) konkrētajās tematiskajās nozarēs, lai turpinātu apkopot *ISS09* devumu, kā arī pētītu un atklātu citas daudzsološas idejas, kuras ir vērts attīstīt *CTBT* pārbaudes sistēmas ieguvumam. Finansēs (II posms) izvēlētos projektus, kuru mērķis būs izstrādāt un testēt visdaudzsološākās idejas. Šo projektu rezultātus iesniegs *PMO* apsvēršanai, kad būs pierādīti uzlabojumi. Ieguvumi no šā projekta elementa ir uzlabota *CTBT* pārbaudes sistēmas procesa efektivitāte un lietderība.

29. To specifisko tematu starpā, kurus varētu pētīt projekta II posmā, ir:

— datu sintēze,

— viļņu fāzes noteikšana,

— *OSI* pārbaudes tehnikas un

— uzlabota datu apstrāde un pasākumu kategorizēšana radionuklīdu analīžu vajadzībām.

Sistēmas snieguma uzraudzība un novērtēšana šajās specifiskajās jomās būs prioritāra darbība, lai skaitliski izteiktu nesen izstrādāto procesu rezultātus.

30. Viļņu datu sintēze bija nesenās tehniskās sanāksmes datizraces (novatoriskas apstrādes metodes) temats, un līdz 2010. gada beigām iesniegtās idejas būs gatavas saņemt finansējumu. Sagaidāms, ka divus datu sintēzes apakšprojektus finansēs līgumslēdzēji: piemēram, viļņu (seismisko, hidroakustisko un infraskaņas) datu sintēze; kā arī viļņu un radionuklīdu produktu/datu sintēze, lai izveidotu sintezēto pasākumu ziņojumu (*Fused Event Bulletin*).

31. Fāzes noteikšanu PTS ir identificējis kā jomu, kurā būtisku ieguldījumu varētu sniegt zinātniskā kopiena. Datizraces semināri ir risinājuši un turpinās risināt šo jautājumu, un fāzes noteikšana būs viens no tematiem seminārā par infraskaņu 2010. gada nogalē. Lai izstrādātu daudzsološas metodes un pārbaudītu tās ar *vDEC* apstrādes infrastruktūru, 2011. gadā lūgs izstrādāt līgumu.

32. Saskaņā ar noteikumiem un ierobežojumiem attiecībā uz paraugu un mērījumu vākšanu, darbībām ar tiem un to analīzi *CTBT* atļauj *OSI* laikā izmantot dažādu metožu kopumu. Kopumā ir atļautas deviņas metožu grupas, no kurām daudzas ir pielāgotas izmantošanai *OSI* vidē. Trīs no šīm metodēm, proti, multispektrālā attēlu veidošana, aktīvs seismiskais process un urbšana, vēl nav pietiekami pielāgotas izmantošanai *OSI* sistēmā, neskatoties uz to, ka tās ir labi izstrādātas no ģeofizikālās izlūkošanas, komerciālā un pētniecības vides viedokļa. Tādēļ ir nepieciešams ar ekspertiem diskutēt par to, kā iespējams šīs tehnikas piemērot tām īpatnībām un ierobežojumiem, ar kuriem jāsaskaras, veicot *OSI*: laika un resursu ierobežojumi, loģistikas īpatnības, pārbaudes valsts puses uzlikti iespējami ierobežojumi utt.

33. Temati trīs ekspertu sanāksmēs, tajās piedaloties pētījumu uzņēmumu un zinātnisku iestāžu pārstāvjiem, pētniekiem, kā arī kodolizmēģinājumu ekspertiem, kas notiks laikā no 2010. gada otrās puses līdz 2011. gada pirmajai pusei, būs šādi:

— multispektrālā attēlu veidošana (tostarp infrasarkano viļņu garumu) — ir atļauta *OSI* sākotnējā posmā. Apvienojumā ar gaisā iegūtiem radiometriskiem mērījumiem varētu raksturot virsmas anomālijas, kas, iespējams, varētu būt saistītas ar kodolizmēģinājuma redzamajiem elementiem,

— aktīvs seismiskais process — varētu tikt izmantots, lai noteiktu dobumu esamību vai vismaz noteiktu izmaiņas akmens īpašībās ap pazemes kodoleksplozijas sprādziena punktu,

— urbšana — dotu paraugus no tuvu dobumam esošas vietas, novedot pie atbildes slēdziena jautājumā par to, vai noticis kodolizmēģinājums.

34. Tā kā šīs ir parastas nozares tehnoloģijas, I posma semināriem nesekos turpmāka attīstība II posmā; šo ekspertu sanāksmju ieteikumus apkopos ziņojumā par šo tehnoloģiju izmantošanu *OSI* vajadzībām, kuru iesniegs apsvēršanai *PMO*.

35. Uzsverot cēlgāzes tehnoloģiju iekļaušanu pārbaudes sistēmā, ir nepieciešama uzlabota datu apstrāde un pasākumu kategorizēšana radionuklīda analīžu veikšanai. Zinātniskā kopiena 2010. gada otrajā pusē tiks mudināta piedalīties starptautiskā cēlgāzu eksperimenta seminārā, kurā apkopos un apspriedīs zinātniskās kopienas idejas šajā jautājumā. Lai izstrādātu daudzsološas tehnikas un pārbaudītu tās ar *vDEC* apstrādes infrastruktūru, 2011. gadā lūgs izstrādāt līgumu.

36. Lai ar *vDEC* resursiem novērtētu sistēmas sniegumu, 2011. gadā noslēgs attiecīgus līgumus par šā darba veikšanu. Ārēja dalība sistēmas snieguma vērtēšanā ir būtiska, lai saglabātu zinātnisko uzticamību vispasaules sabiedrības acīs, un tā uzlabos līgumslēdzēju pušu pārliecību brīdī, kad tās apsver pārbaudes sistēmas validēšanu un tās dažādu elementu nodošanu ekspluatācijā. Ir sagaidāms, ka ar šo finansējumu izstrādātie snieguma pasākumi dos jaunus un uzlabotus sistēmas snieguma izvērtējuma pasākumus, kurus kā ierosinātus uzlabojumus var iesniegt *PMO*.

Tehnoloģiju prognozes

37. Kamēr topošo *CTBT* pārbaudes sistēmu gatavo darbībai, uzmanība arī jāpievērš turpmākajam darbam, lai ilgtermiņā saglabātu tās pārbaudes spēju zinātnisko un tehnoloģisko uzticamību. Tehnoloģiju prognoze palīdzēs *CTBTO* sagatavošanas komisijai šajā jomā saglabāt vietu priekšgalā, izskatot zinātnes un tehnoloģijas jaunumus, kas ilgtermiņā varētu sniegt ieguldījumu šo spēju attīstībā. *ISS09* zinātnisko un pētniecisko ieguldījumu bagātība sniedza vērtīgu devumu un pamatu visaptverošai tehnoloģiju prognožu pieejai. Apzinoties tehnoloģiju jaunumus, var izstrādāt ceļvedi, lai šīs tehnoloģijas ietvertu pārbaudes sistēmā un nāktu klajā ar ieteikumiem *PMO* attiecībā uz šo tehnoloģiju, kas varētu uzlabot uzraudzības procesus, īstenošanas plāniem.

38. PTS 2009. gadā ieguldīja līdzekļus tehnoloģiju prognožu konsultāciju pakalpojumos, galvenokārt, lai diviem tehnoloģisko prognožu tematiem izstrādātu un piemērotu bibliometrisku analīzi. Balstoties uz šo pieredzi, ar šo projektu 2010. gada otrajā pusē ir paredzēts piemērot šīs pārbaudītās metodes četriem papildu tematiem, kas ir svarīgi *CTBT* sistēmu tehnoloģiju attīstībai, proti:

— informācijas tehnoloģijas un komunikācijas,

— enerģijas avoti,

— sensori un attēlu veidošana,

— automatizācija un cilvēka un sistēmas saskarnes.

39. Papildus analīzēm 2011. gadā notiks četru mērķtiecīgu, konkretizētu semināru virkne, kurā iesaistīs dalībniekus no zinātniskās un tehnoloģiskās kopienas, lai turpinātu pētīt un attīstīt šos tematus un attiecīgi nodrošinātu informētību par jaunāko tehnoloģiju attīstību un *CTBT* sistēmu augsto līmeni.

40. Finansējumu izmantos, lai nodrošinātu licences tehnoloģiju prognožu programmatūras līdzekļiem uz 18 mēnešu ilgu laika posmu un noslēgtu līgumus ar ekspertiem, kas vairotu un uzlabotu pašreizējo tehnoloģiju prognožu komunikācijas sistēmas (*TFCS*) pieejamību un efektivitāti, padarot to par efektīvāku rīku un forumu sadarbībai ar zinātnisko kopienu.

41. Jaunu enerģijas avotu, ģeofizisko sensoru, automatizācijas un displeju turpmāka attīstība sniegs labumu *CTBTO* sagatavošanas komisijai, iespējami pazeminot staciju darbības izmaksas, palielinot staciju uzticamību un automātisku apstrādi, kā arī palielinot analīžu efektivitāti un lietderību – šeit nosaukti tikai nedaudzi no ieguvumiem.

Nobeigums

42. Plašā tehniskās un zinātniskās kopienas iesaiste *ISS09* sniedza daudzus ieteikumus attiecībā uz *CTBT* pārbaudes spēju uzlabošanu, izmantojot novatoriskas tehnoloģijas un metodes. *PTS* strādā, uztverot visdaudzsološākās idejas un ierosinājumus, lai veiktu konkrētus uzlabojumus procesos un pētītu jauno metožu pārbaužu potenciālu.

43. Šajā projektā ierosinātajās darbībās specifisku tehnisku jautājumu izskatīšanā un novatorisku procesu izstrādē iesaistīs zinātnisko un tehnisko kopienu, tādā veidā uzlabojot pašreizējo *CTBT* sniegumu un tā vērtējumu, pirmkārt, ar mērķtiecīgu semināru kopumu, kas paredzēti jaunu ideju izpētei, un, otrkārt, pārbaudot daudzsološas metodes un attīstot tās par praktiski izmantojamiem procesiem. Ar šiem pētījumiem iepazīstinās *PMO*, kas apsvērs to iekļaušanu *CTBT* provizoriskajā darba vidē.

44. Turklāt iesaistīs plašāku zinātnisko kopienu, lai pārbaudītu jaunu zinātņu un tehnoloģiju derīgumu *CTBT* pārbaudes sistēmai. Šīs darbības pamatā būs arī *ISS09* pētījumu apkopojums un analīze, un to 2010. un 2011. gada gaitā turpinās semināros un ar bibliometrisku analīzi. Tehnoloģiju prognozes mērķis ir sniegt informāciju un analīzi, kas nepieciešama, lai paredzamā nākotnē saglabātu vietu pārbaudes zinātnes priekšplānā.

45. Sākotnējais finansējums segs izmaksas, kas saistītas ar *ISS09* labāko ideju un tehnoloģijas prognožu attīstību un atbalstu tām. Projekta gaitā PTS izstrādās un noslīpēs procesus un rīkus, lai iesaistītu zinātnisko kopienu un parādītu šīs partnerības kā mehānisma vērtību, veicot pārbaudes sistēmas uzlabojumu attīstību, pārbaudi un īstenošanu. Ir paredzēts (pēc šā projekta īstenošanas) paplašināt saiknes ar vispasaules zinātnisko kopienu, tādējādi vairojot pozitīvu vērtējumu par kopīgajiem centieniem un to potenciālo dalībnieku skaitu, lai pārbaudes sistēma gūtu maksimālu labumu no jaunākajiem pētījumiem.

III projekts: tehniskā palīdzība Āfrikas, Latīņamerikas un Karību jūras reģiona parakstītājvalstīm, lai tās varētu pilnībā piedalīties un dot ieguldījumu CTBT pārbaudes sistēmas īstenošanā

Vispārīga informācija

46. Viena no *CTBT* pārbaudes sistēmas iezīmēm, ar ko tā izceļas starp citiem ieroču kontroles režīmiem, ir informācijas par atbilstību sniegšana reāllaikā tieši parakstītājām valstīm. Papildus sākotnējam *CTBT* pārbaudes sistēmas nolūkam *IMS* datiem un tehnoloģijām ir vērā ņemams izmantojums civilo un valdības aģentūru vajadzībām, veicot analīzes attiecībā uz tādiem procesiem kā, piemēram, zemestrīces, vulkāna izvirdumi, zemūdens sprādzieni, klimata pārmaiņas un cunami.

47. Lai gan pēdējo gadu laikā ir ievērojami pastiprinājusies jaunattīstības valstu ieinteresētība izveidot valsts datu centrus (VDC) – VDC abonentu skaits pieaudzis par aptuveni 20 % –, daudzām jaunattīstības valstīm joprojām nav pilnas piekļuves *CTBT* sistēmai.

Tādēļ PTS pieliek papildu pūles, lai vairotu izveidoto VDC skaitu, drošu parakstītāju profilu un autorizēto lietotāju skaitu. Tas attiecināts jo īpaši uz 70 atlikušajām parakstītājvalstīm, kurām vēl nav piekļuves *IMS* datiem un *IDC* produktiem (29 – Āfrikā, 8 – Latīņamerikā, 10 – Tuvajos Austrumos un Dienvidāzijā, 12 – Dienvidaustrumāzijā, Klusā okeāna reģionā un Tālajos Austrumos, 3 – Austrumeiropā un 8 – Ziemeļamerikā un Rietumeiropā). Šos centienus vērš uz tām valstīm, kurām vajadzīgs PTS tehnisks atbalsts, lai palielinātu šo datu un produktu izmantojumu.

48. Saskaņā ar Vienoto rīcību 2008/588/KĀDP uzsāka tehniskas palīdzības projektu ar mērķi atvieglot uzlabotu Āfrikas valstu dalību *CTBT* pārbaudes sistēmā un tās civilos un zinātniskos ieguvumos. Kopumā izvēlējās 19 Āfrikas valstis kā minētā projekta palīdzības saņēmējas. Turklāt, lai Āfrikā, kā arī citos reģionos risinātu noteiktās vajadzības, ir nepieciešami papildu līdzekļi.

49. Ierosinātais jaunais tehniskās palīdzības projekts ir kā turpmāki pasākumi pēc projekta, kas tika sākts atbilstīgi Vienotajai rīcībai 2008/588/KĀDP. Ar to tehnisko atbalstu piešķirs arī tām Āfrikas valstīm, kuras nevarēja iekļaut pirmajā projektā, kā arī izvēlētām valstīm Latīņamerikā un Karību jūras reģionā. Atlasot ierosinātās saņēmējvalstis, prioritāras būs:

— parakstītājvalstis bez droša profila (37 valstis divos reģionos) un

— parakstītājvalstis ar drošu profilu, kurās ir vajadzīgs stiprināt tehnisko infrastruktūru, lai vairotu *IMS* datu un *IDC* produktu lietojumu to efektīvai dalībai pārbaudes režīmā, kā arī civilam un zinātniskam pielietojumam.

50. Lai atbalstītu VDC darbības, saņēmējvalstīm ir jāsniedz iekārtu darbībai vajadzīgie līdzekļi. Saņēmējvalstu apņemšanās tiek uzskatīta par projekta veiksmes priekšnosacījumu.

51. Tāpat kā saistībā ar projektu, kas tika sākts atbilstīgi Vienotajai rīcībai 2008/588/KĀDP, šajā projektā būs iekļautas grupu apmācības reģionā par *IMS* datu apstrādi un par Starptautiskā datu centra (*IDC*) produktu analīzi, kā arī vajadzības gadījumā – sniegts pamata aprīkojuma nodrošinājums. Ja iespējams, mērķtiecīgas apmācības un cita veida palīdzības darbības tiks izstrādātas saņēmējām valstīm, kurās būs apzinātas un izvērtētas īpašas vajadzības attiecībā uz valsts datu centru un *SSA* izveidi, kā arī attiecībā uz civiliem un zinātniskiem ieguvumiem. Visas darbības saņēmējās valstīs veiks, cieši koordinējot tās ar PTS un saņemot tā atbalstu, – lai nodrošinātu šajā projektā uzsākto apmācības un palīdzības pasākumu efektivitāti un ilgtspēju, kā arī pienācīgu saskaņotību ar Vienotajā rīcībā 2006/243/KĀDP paredzētajām darbībām.

52. Pamatojoties uz 47. punktā minētajiem atlases kritērijiem, PTS, ievērojot tā iepriekš veiktu iespējamības izvērtējumu, kurā ņemti vērā vietējie apstākļi attiecīgajā laikā, paredz darbības pēc iespējas vairākās valstīs no turpmāk minētajām:

— Āfrikā, uzskaitītās valstis, kas nav atlasītas kā daļa no projekta, kas tika sākts atbilstīgi Vienotajai rīcībai 2008/588/KĀDP: Angola, Benina, Ekvatoriālā Gvineja, Gvineja, Gvineja-Bisava, Komoru salas, Ruanda, Svazilenda un Togo, kā arī šīs valstis: Botsvāna, Burkinafaso, Kamerūna, Kaboverde, Centrālāfrikas Republika, Kotdivuāra, Kongo (Brazavila), Džibutija, Libērija, Madagaskara, Mali, Namībija, Nigēra, Nigērija un Senegāla,

— Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstīs: Antigva un Barbuda, Barbadosa, Bahamu salas, Beliza, Bolīvija, Kostarika, Dominikānas Republika, Ekvadora, Salvadora, Grenāda, Gvatemala, Gajāna, Haiti, Hondurasa, Jamaika, Panama, Paragvaja, Surinama un Urugvaja.

Ieguvumi

53. Projekta mērķis ir sniegt vairākus svarīgus ieguvumus *CTBTO* un saņēmējām valstīm, proti, ļaut valsts datu centriem saņēmējās valstīs iegūt augstākas kvalitātes tehnisko lietpratību, lai:

— veiktu *IMS* staciju apkopi un uzturēšanu,

— veiktu datu un datu produktu analīzi un pārvaldību. Papildus *CTBT* pārbaudēm tam būs arī pozitīva ietekme saistībā ar risku izvērtējumu un dabas katastrofu seku samazinājumu, izmantojot katastrofu trauksmes procedūras, gatavību un seku mazināšanu.

54. Tas dos iespēju tām valstīm, kas izveido valsts datu centrus, saņemt un analizēt *IDC* reāllaikā piegādātus neapstrādātus datus. Valstis, kas izveido valsts datu centrus, saņems no PTS tehnoloģisku un cilvēkresursu atbalstu, un šāds atbalsts palīdzēs saņēmējām valstīm izveidot un uzturēt nepieciešamās tehniskās spējas, lai pilnībā piedalītos *CTBT* pārbaudes sistēmā. Turklāt tiks panākta lielāka saņēmēju valstu izpratne par to, kā valsts datu centru izveide var palīdzēt bagātināt vietējo zinātnes pamatu un kā *IMS* datus var izmantot, lai analizētu reģiona notikumus.

Apraksts

55. PTS izraudzīsies divus tehniskos ekspertus un nodrošinās viņu dalību šajā projektā konsultantu statusā, nosakot viņu mītnes vietu vai nu tieši divos minētajos reģionos, vai Vīnē; viņi koordinēs visas darbības, konsultējoties ar PTS vadību un saņemot tās apstiprinājumu.

1. posms. Tehniskā novērtējuma apmeklējumi

56. Iespējamās saņēmējas valstis, kā minēts iepriekš, apmeklēs, lai izvērtētu, kāda ir informētība par *IMS* datiem un SDC produktiem un to izmantojums. Eksperti sadarbosies ar valsts iestādēm (ko attiecīgās valstis norīkojušas vai izveidojušas saskaņā ar *CTBT* III pantu), lai iepazītu esošās vajadzības un izpratni un veicinātu informētību par *IMS* datiem un SDC produktiem, tostarp to iespējamo pielietojumu civiliem un zinātniskiem mērķiem. Turklāt tiks nodibināti kontakti ar citām katras valsts attiecīgajām iestādēm, kas var gūt labumu no *IMS* datu un SDC produktu lietojuma. Pēc vajadzības sekmēs tīklu veidošanu starp valsts iestādēm un citām attiecīgām iestādēm. Vietās, kur ir izveidoti valsts datu centri (VDC), tiks izvērtēts katra centra personāls un infrastruktūra (tostarp datoru un interneta infrastruktūra), lai varētu noteikt prioritāros pasākumus.

2. posms. Apmācības

57. Notiks reģionālas apmācību nodarbības, kurās aicinās piedalīties dalībniekus no iestādēm, kas izvēlētas 1. posmā. Šajās mācībās veiks tehniskas apmācības par *IMS* datiem un SDC produktiem. Minēto mācību laikā dalībnieki strādās ar PTS programmatūru, kas izstrādāta VDC vajadzībām, ko var izmantot, lai piekļūtu *IMS* datiem un SDC produktiem un analizētu tos. Šīs nodarbības dos iespēju arī sekmēt sadarbību starp reģiona iestāžu tehnisko personālu.

58. Pēc tam izvēlētiem VDC piešķirs plašāku tehnisko palīdzību, lai tie reģionālajās mācībās gūto pieredzi palīdzētu piemērot to konkrētajiem apstākļiem. Šīs apmācības tiks īpaši pielāgotas, pamatojoties uz katra VDC vajadzībām un katra VDC personāla prasmēm, kā arī ņemot vērā saņēmēju valstu valsts valodas. Ar tehnisko ekspertu palīdzību dalībnieki uzstādīs un konfigurēs VDC programmatūru un saskaņā ar katras valsts iestādes vajadzībām izveidos datu ieguves, apstrādes, analīzes un ziņošanas ikdienas režīmu. Turklāt dažām valstīm sniegs VDC pamata aprīkojumu, tostarp datoraprīkojumu un perifērās iekārtas, pamatojoties uz to vajadzību izvērtējumu. Ja piešķirs aprīkojumu, tad tehniskie eksperti arī vadīs apmācības par šā aprīkojuma uzstādīšanu, uzturēšanu un darbību.

3. posms. Turpmākie pasākumi

59. Lai nostiprinātu iegūtās prasmes un/vai aizpildītu atlikušos robus zināšanās pēc 1. posma, organizēs atkārtotus apmeklējumus saņēmējās valstīs un izvērtēs, kā dalībnieki liek lietā 1. posma mācību nodarbībās apgūto.

60. Šo īso kontroles apmeklējumu mērķis ir panākt to, lai vietējie tehniskie darbinieki varētu regulāri izmantot *IMS* datus un SDC produktus. Šie pasākumi tiks īpaši pielāgoti, pamatojoties uz vietējām prasmēm un vajadzībām, rūpējoties arī par ilgtspēju – tā, lai darbības varētu turpināties arī pēc šā projekta noslēguma. Visaptverošs noslēguma ziņojums par katru saņēmēju valsti veidos pamatu nākotnes turpmākām darbībām attiecīgajā valstī.

Projekta ilgums

61. Atkarībā no saņēmējas valsts izvērtētajām vajadzībām ir paredzams, ka tehniskie eksperti katrā saņēmējā valstī uzturēsies no trim līdz sešām nedēļām. Kopējais klātbūtnes ilgums saņēmējās valstīs ir paredzams no 12 līdz 15 mēnešiem. Kopējais paredzētais projekta īstenošanas ilgums ir 18 mēneši.

IV projekts: CTBT OSI spēju stiprināšana, izveidojot OSI radioaktīvā ksenona lauka noteikšanas sistēmu (OSI XeFDS)

Vispārīga informācija

62. Cēlgāzu noteikšanas nozīme pēdējos gados ir kļuvusi acīm redzama, ne mazāk būtiska saistībā ar diviem Korejas Tautas Demokrātiskās Republikas 2006. gadā un 2009. gadā izsludinātiem kodolizmēģinājumiem. Tādēļ šo spēju vairošana, jo īpaši uz vietas veiktu pārbaužu (*OSI*) nolūkiem, ir galvenais elements, lai nodrošinātu turpmākas pārbaudes attiecībā uz *CTBT* ievērošanu. Nesen veiktie *OSI* izmēģinājumi, kā, piemēram, integrētais lauka izmēģinājums 2008. gadā (*IFE08*) Kazahstānā, radioaktīvā ksenona aprīkojuma sākotnējā vispārīgā pārbaude 2006. gadā, kā arī cēlgāzu eksperimenta (*NG09*) izmēģinājums Slovākijā 2009. gada rudenī, ir snieguši vērtīgu darbības pieredzi attiecībā uz prasībām, kas jāizvirza *OSI XeFDS*. Pamatojoties uz veikto izmēģinājumu analīzi, kļuvis skaidrs, ka pašreizējās cēlgāzes sistēmas neatbilst tādiem tipiskiem lauka un darbības nosacījumiem, ar ko jāsaskaras reālā *OSI* ([1]). Šajā sakarā ir noteikti trīs galvenie tehniskie iemesli:

— saistībā ar paraugu daudzuma noteikšanu augsnes gāzes paraugu ņemšanas stratēģijas ļāva konstatēt, ka katrā uz vietas veiktā darba dienā jāapstrādā 10 līdz 30 paraugi. Viena analītiskā vienība tikai ar diviem sensoriem nav pietiekams daudzums, ja paraugu ņemšanas vietā atrodas līdz četrām paraugu ņemšanas vienībām, kas uz vietas veiktās pārbaudes (*OSI*) laikā vāc kopējus un zemes gāzes paraugus. Tā ir visas cēlgāzu metodikas vājā vieta,

— *IFE08* procesa pieredze rādīja, ka īpašās *OSI* darbības vajadzības balstās uz ciešu un noslēgtu uzraudzības ķēdi,

— ņemot vērā loģistikas grūtības un paredzamo darbību attālās vietās, bargos klimatiskos apstākļos, kā arī sarežģījumus ierobežotas enerģijas padeves dēļ, ir vajadzīga *OSI* cēlgāzu sistēmas kopējā svara un tilpuma samazināšana. Īpašs uzsvars jāliek uz ļoti izturīgas konstrukcijas izveidi, lai nodrošinātu darbības spējas paraugu ņemšanas vietās.

Mērķis

63. Šā projekta mērķis ir atkārtota tāda modulārās *OSI XeFDS* prototipa konstruēšana un piegāde, kas atbilst īpašajām uz vietas veikto pārbaužu (*OSI*) prasībām, jo īpaši attiecībā uz cēlgāzes paraugu caurlaidspēju un uz transportējamību. Mērķis ir saņemt sistēmu savlaicīgi, lai varētu gatavoties nākamajam integrētajam lauka izmēģinājumam 2013. gadā (*IFE13*).

Darbības joma

64. Lai apmierinātu cēlgāzu noteikšanas sistēmai minētās *OSI* vajadzības, potenciālos piegādātājus aicinās iesniegt priekšlikumus, kuri atbilst šādām tehniskām prasībām:

— Modulāra sistēma. Ir jāstrādā modulārs *OSI* specifisku radioaktīvā ksenona aprīkojums, kurš sastāv no vienas centrālās apstrādes vienības un ar kuru vienlaikus un vienādi būs jākontrolē vairākas analītiskās kameras. Šā projekta priekšlikuma mērķis ir tikai aptvert vienas bāzes vienības un divu tādu pievienojamu vienību piegādi PTS, kurām katrai ir divas analīzes kameras (kopumā četras). Tomēr sākotnējais modulāro analītisko vienību pāris sniegs tehnisku iespēju to vēlāk paplašināt ar papildu pievienojamiem sensoru pāriem, piemēram, pievienojot līdz pat 16 analīzes kameru pāriem tikai vienai bāzes vienībai.

([1]) Cēlgāzes sistēmas, kuras iepirktas saskaņā ar Vienoto rīcību 2008/588/KĀDP, ir transportējams aprīkojums, kas atbilst prasībām, lai to izmantotu kā "mobilu bāzes staciju" globāliem, nepārtrauktiem radioaktīvā ksenona fona mērījumiem, bet tās nav izstrādātas nolūkā veikt lauka pārbaudes uz vietas. Šīs sistēmas atradīsies PTS uzraudzībā un kalpos kā *OSI* apmācību vienības un kā *IMS* mobilas rezerves sistēmas.

— Ģeometriski inženiertehniski pārveidojumi. Ar šo priekšlikumu aptver ne tikai tehniskus/funkcionālus konstrukcijas pārveidojumus, bet arī ģeometriskus inženiertehniskus pārveidojumus, lai risinātu *OSI* atklātos īpašos darbības ierobežojumus. Projektēšanas grūtības un šā projekta papildu vērtība ir pašreizējo sistēmu būtiska lejupēšana, nezaudējot sākotnējās noteikšanas spējas – aptuveni 1 mBq/m^3. Tādēļ visiem cēlgāzes detektoriem to modulārajā korpusā būtu vai nu jāspēj darboties dažādos apkārtējās vides klimata apstākļos, neizmantojot šķidro slāpekli, kas rada tik daudz problēmu, vai jāizmanto elektroenerģija termoelektriskai dzesēšanai (ja tas ir nepieciešams).

— *OSI XeFDS* sistēmas elektriskajai uzbūvei vajadzētu būt cik vien iespējams energoefektīvai, lai samazinātu elektroenerģijas patēriņu, sistēmu izmantojot laukā.

— Lai sašaurinātu uzraudzības ķēdi, sistēmai vajadzēs spēt uzraudzīt visus darbības posmus reāllaikā, reģistrācijas aprīkojuma rādījumu, parauga numura, darbības posmu utt., reģistrēšanai izmantojot datu reģistrētāju. To panāks, atbilstīgi pārprojektējot pašreiz darbojošos programmatūru.

65. Pēc modulārās sistēmas prototipa izstrādes ir paredzēts apstiprināšanas, pārbaudes un apmācību posms, lai līdz *IFE13* sistēma būtu darbības gatavībā.

66. Papildus minētajām vispārējām tehniskām prasībām turpmākas attīstības specifikācijas un konkrētas sistēmas tehniskās prasības vēlāk pamatos ar detalizētiem konstatējumiem no *NG09* un paredzētām tehniskām diskusijām, kas notiks plānotajā cēlgāzu ekspertu sanāksmē 2010. gada otrajā ceturksnī. Tomēr *NG09* laikā veikto ekspertu diskusiju galvenie konstatējumi un secinājumi ir izmantoti šā priekšlikuma sagatavošanā un nav sagaidāms, ka tie mainīsies ne ziņojumā, ne projektā noteiktajās prasībās.

Ieguvumi

67. Cēlgāzu noteikšanas spēju stiprināšana ir galvenais nosacījums *OSI* darbības gatavībai un tādējādi arī *CTBT* pārbaudes režīma efektivitātei un uzticamībai. Ir sagaidāms, ka šā projekta rezultātā pirms iecerētā *IFE13* tiks izstrādāta viena pilnībā darboties spējīga un viegli transportējama bāzes vienība ar diviem modulāru pievienojamu sensoru pāriem. Tas dos iespēju gūt būtisku darbības progresu cēlgāzu noteikšanas procesā *OSI* laikā, nezaudējot noteikšanas spējas – aptuveni 1 mBq/m^3.

68. Iecerētā modulārā sistēma arī viegli atļaus veikt esošās aparatūras uzlabojumus pirms konkrētas *OSI* misijas uzsākšanas, tajā vienkārši integrējot papildu sensoru moduļus kā robustus pievienojamus papildinājumus pamata sistēmai. Turklāt lielā mērā būs atvieglota rezerves daļu tehniskā apkope un uzstādīšana *OSI* laikā lauka apstākļos.

Projekta ilgums

69. Pamatojoties uz līdzīgiem atkārtotas tehniskās projektēšanas projektiem, ir sagaidāms, ka divu cilvēku veidota inženieru grupa strādās divus gadus bez pārtraukumiem; ir noteikts, ka maksimālais visa projekta ilgums ir divi gadi.

70. Paredzams, ka projektu uzsāks 2010. gada trešajā ceturksnī un tas ilgs līdz 2012. gadam. Zemāk sniegts posmu un termiņu uzskaitījums.

— I posms. Koncepcijas un rasējuma izstrāde 2010. gada marts – 2010. gada jūnijs

— II posms. Viena *OSI XeFDS* prototipa izveide 2011. gada janvāris – 2011. gada februāris

— III posms. Prototipa izmēģinājums un koncepcijas uzlabošana 2011. gada marts

— IV posms. Uzlabotais prototips izmēģinājumā 2011. gada aprīlis

— V posms. Vienas uzlabotas *OSI XeFDS* vienības izgatavošana 2012. gada janvāris – 2012. gada marts *(viena bāzes vienība, četri sensori/divi sensoru pāri)*

— VI posms. Piegāde un sākotnējās apmācības, lai iepazītos ar aprīkojumu 2012. gada aprīlis

71. Uz minētajiem termiņiem attiecina iekšēju elastību. Tomēr aizstājēju inspektoru apmācība darbam ar *OSI XeFDS* ir obligāts nosacījums sistēmas darbībai plānotā *IFE13* laikā. Tādēļ 2012. gada 31. decembris ir noteikts kā realizācijas termiņš pārbaudītai *OSI* sistēmai, kas sastāvēs no vienas bāzes vienības un diviem modulāriem analīzes kameru pāriem. Ņemot vērā ievērojamos laika ierobežojumus, tiks pieliktas pūles, lai šā projekta pieteikuma posmu (0. posms) uzsāktu un veiktu vienlaicīgi ar koncepcijas un sākotnējā rasējuma izstrādes posmu (1. posms).

III. TERMIŅŠ

Kopējais paredzētais projektu īstenošanas ilgums ir 18 mēneši.

IV. SAŅĒMĒJI

Saņēmēji saistībā ar projektiem, ko atbalsta saskaņā ar šo lēmumu, ir visas *CTBT* parakstītājvalstis, kā arī *CTBTO* sagatavošanas komisija.

Projekta komponenta "Tehniskā palīdzība" saņēmējvalstu galīgā atlase tiks izdarīta, kompetentajā Padomes darba grupā konsultējoties īstenošanas struktūrai un AP. Galīgais lēmums tiks pamatots uz priekšlikumiem, ar ko nāks klajā īstenotāja struktūrvienība atbilstīgi šā lēmuma 2. panta 2. punktam.

V. ĪSTENOTĀJA STRUKTŪRVIENĪBA

Projektu tehnisko īstenošanu uzticēs *CTBTO* sagatavošanas komisijai. Projektus tieši īstenos *CTBTO* sagatavošanas komisijas darbinieki, *CTBT* parakstītājvalstu eksperti un darbuzņēmēji. Ja projektu īstenošanu uztic darbuzņēmējiem, jebkuru preču, būvdarbu vai pakalpojumu nodrošināšana, ko *CTBTO* sagatavošanas komisija veic atbilstīgi šim lēmumam, notiek saskaņā ar finansēšanas līgumu, ko Eiropas Komisija noslēdz ar *CTBTO* sagatavošanas komisiju.

Īstenotāja struktūrvienība sagatavos:

— starpposma ziņojumu pēc pirmajiem sešiem projektu īstenošanas mēnešiem,

— beigu ziņojumu ne vēlāk kā vienu mēnesi pēc projektu īstenošanas.

Ziņojumus nosūtīs AP.

VI. IESAISTĪTĀS TREŠĀS PERSONAS

Projektus pilnībā finansē saskaņā ar šo lēmumu. *CTBTO* sagatavošanas komisijas un *CTBT* parakstītājvalstu ekspertus var uzskatīt par iesaistītajām trešām personām. Viņi strādās saskaņā ar *CTBTO* sagatavošanas komisijas ekspertu darbības standarta noteikumiem.